

ፖለቲካዊ ክለሳ ሓሳብን ጥንቃቄን

ነሐሴ 18/2018 ረድኢ ክፍለ (ባሻይ)

ሀዝቢ ናይ ዝኹነት ትኹን ሃገር ሃብትን ሰላማዊ ሂደትን ክህልዎ ዘይደሊ ወይ ዘይትምነ ዮለን። እንተኹን ግን ፖለቲካዊ ጥንቃቄ ዘይብሉ ሃብትን ከም ሎቶርያ ዝዕደል ሰላምን ክሳብ ሕጂ ኣብ ዓለም ኣይተራእየን። በዚ ምክንያት እዚ ክኣ ፖለቲካዊ ክለሳ ሓሳብ (political theory) ኣገዳሲ ይኸውን። ኣብ ዝኹን ይኹን ዓውዲ ትምህርቲ፡ ሽግር ምጽብጻብ ጥራይ ዘይከኸል ነቲ ሽግር ከመይ ጌርካ ከም እትፈትሖ ኢኻ ትመሃር (conflict resolution) ። ኣብ ክውንነትና ፖለቲካዊ ፍታሕ ምንዳይ ማለት ኢዩ። ንፍቶ ንጽላእ ፖለቲካዊ ትምህርቲ ዘይብልና ብጸቢብ ሃገራዊ ኣተሓሳስባ ኢና ንጸላእትና ስዒርና ኣብ ካልእ ፖለቲካዊ ሽግር ኣቲና። እዚ ጎደሎ ተመኩሮ'ዚ ሕጂ ክድገም ዮብሉን። እቲ ኣብ ቅድሜና ዘሎ ወጥሪ ከይፈለጥካ ምቅላስ ዘየዋጽእ ምዃኑ ምፍላጥ'ዩ።

“ክለሳ ሓሳብ ንሓፋሽ ምስ ሓቕፈት ነገራዊ ሓይሊ ትኸውን” ብተራ ኣዘራርባ **“ዘይሓስብ ኣይንገድ”** ከም ማለት ኢዩ።

እዚ ጥቕሲ እዚ ፍልስፍናዊ ምንጻፍ ኩይኑ ተበላጽትን ወረርትን ረጊጾም ስለ ዝኸዱ ከም ውጽኢት እዚ ዘይብሃል ዕንወት ኣብ ልዕሊ ሀዝቢ ዮውርዱ። ዕንወት ሀዝቢ ስለዘይዓጅቦም ክኣ እንዳተመላለሱ ይደጋግምዎ። ዝጠዓሱን ዝድንግዱን እንተኸኹን ጎበለላት መንግስታት ዓለም ርሑቕ ከይከዱ ታሪኽ ብዓል ቬትናምን ኣፍጋኒስታንን እዚ ኹሉ ናይዚ ግዜ'ዚ ክፉእ ትርኢት ማእከላይ ምብራቕን ምኣኸሎም ነይሩ።

ኣመሪካውያን ኣብ ቬትናም ጥራይ ልዕሊ ሓምሳ ሸሕ ወትሃደራቶም ጸኒቶም፡ እቲ ብሸነኽ ቬትናማውያን ዝነጸፈ ሀዝቢ ክኣ ኣዲኡ ትቕጽድ። ኣብ ርእሲ እዚ ኩሉ ጥፍኣት ሀዝቢ ዝበረሰ ንብረት ብመጽናዕቲ ናይ ሰብ ሞያ እንተዘይከይኑ ብዝኹን ተራ ምሁር ክትመን ዝከኣል ኣይከኸልን። ድሕሪ እዚ ኹሉ ዕንወታት ግን ዓገብ ዝብሎም ብዘድምዕ ዓቕሚ ገና ኣይተረኽበን። ዝቃወም ኣይተሳእነን፡ ብንቕሓት ደረጃ ክርኣ ኹሎ ግን ውጹዓት ብዙሓት'ምበር ንቕሓት ስለዘይከኹ እዘ ዓለምና ገና ኣብ ቀጻሊ ስቓይ ትርከብ ኣላ። ናብ ኣመሪካዊያን ብዝያዳ ምድሃበይ ናይ ታሪኽና ዓንተራት ብምዃናም ኢዩ።

እዚ ኹምዚ ዝኣመሰለ ዕንወት ውጹዕ ሀዝቢ ብበዓላት ዝኸሪ ሰማእታት እንዳተታለለ ተደናጊሩ ብተግባር ብዋጋ ሂወቱ ነታ ኣመሎም ካብ ምቕጻል ኣየዕረፉን። ዝኸሪ ሰማእታት ቀንዲ መልእኽቱ ድሕሪ ሕጂ ሰላም ክንፈጥር ኢና ንሰላም ክንቃለስ ኢና ኢዩ ክኸውን ዘለዎ'ምበር መብጽዓን መንሃርያን ብርሰት ሀዝብን ንብረትን ክኸውን ዮብሉን።

ኣብ ሃገርና ክንርእዮ ከለና ተታኻኻእቲ መንግስታት ኢትዮጵያ ብዘይ ፖለቲካዊ ጥንቃቄ ስለዝኸዱ ኩሉ ግዜ መሳርሒ ሓያላን መንግስታት ኩይኖም ኣሰር ኣሰሮም እንዳኸዱ ናይ

ጋዛእ ርእሶም ህዝብን ንብረትን ከይተረፈ ካብ ምብራስ ክሰብ ሕጂ ደው ክብሉ ኣይክኣሉን። ብዓል ዶ/ኣብይ ነዚ ሰንሰለታዊ ጽልኢ ምስ ህዝቢ ኤርትራ ዝመረጹ ናይዚ ግዜ'ዚ መልእኽተኛታት ብርሶት ምኃኖም ብዘይ ነግ ፈረግ ተረዲእና ክንቃለስ ኣለና። ካብዚ ተመኩሮ እዚ እንመሃሮ ነግር እንተልዩ፡ ወረርቲ ገበትቲ ይንኣሱ ይዕበዩ ብዘየገድስ ክስዓና'ምበር ክቕየሩ ወይ ክጥዓሱ ኣልና ትጽቢት ክንገብረሎም ከምዘይግብኣና ኢዩ። ፈሊጦም ዝፈረምሉ ሰነድ ክቐድዎ ኢዮም ኣልና ክንጽበ ይብልናን።

በዚ ምክንያት'ዚ ክኣ ኢና ነዚ ናይ ወረርቲ መልእኽተኛ ምልካዊ ስርዓት ኢሳያስ ህላውነቱ ክጠፍእ ኣለዎ ኣልና ከንምክት ዝግብኣና። ኣንጻር ኢዩ በይዛታት ጨካኛት መለኽቲ ክንቃለስ ከለና ግን ዋላ'ኳ ዓወት ዘይተርፍ እንተኹነ ኣዚዩ መሪር ምኃኑ ክንስሕት የብልናን። ምስክርና እቲ ደምና ዝፈሰሰ ከተማታትን በረኻታትን ታሪኽ ናይ ሃገርና ኢዩ።

ወረርቲ ሓይልታት እቲ ዝዓበዩ ክለሳ ሓሳብ ወይ ፖለቲካዊ ትምህርቲ ናቶም ናይ ሓሶት ዜና ምፍናው ኢዩ። ናይ ዜና ማዕከናት ዓለም ወረርቲን መለኽን ገዚኦምን ከገልግልኦም ከለዎ፡ እተን ዝዓበዩ መተዓይይ ንኣእምሮ ንጹህ ህዝቢ ዝብክለ ትካላቶም ከም ዝኹና ይገብሩዎን። ንሳተን ምንጻፍ ኣዳልየን ንሓሶት ሓቂ ከም ዝመስል ምስ ገበራሎም ክኣ ወረርኦም የካይዱ።

ኢሳያስ ነዚ ጥበብ'ዚ ስለ ዝተጠቐመ ብሓንቲ ናይ ዜና ማዕከን **“ድምጺ ሓፋሽ”** ትብሃል ብሓንቲ ደወል ንሱ ዝደልዩ መልእኽቲ ንሓሶት ከም ሓቂ ኣብ ኣእምሮ ህዝቢ ከም ዝጽፈ ክገብር ክኣሉ ኢዩ። ክሳብ ሕጂ ብንሱ ዝመረጸምን ዝልእኮምን ጋዜጠኛታት መርዛም ኣተሓሳስባ ካብ ርእሲ ኣሸሓት ኤርትራውያን ክወጽእ ኣይክኣሉን። ነዚ ንምግባር ክኣ'ዩ ነቶም ንህዝቢ ዘገልግሉ ጋዜጠኛታት ድላይ ክገብር ዕድል ስለዘይህብዎ ከም ዝዳገኑ ዝገበረ። **ጋዜጠኛታት ክእሰሩ ከለዉ ሃገር ኣፍ ዘይብላ ትኸውን፡ ክጠልሙ ኸለዉ ክኣ ህዝቢ ናብ ፓፓጋሎ ይቕየር። ምክንያቱ ነታ ብሓንቲ መስመር ዝመጸት መልእኽቲ ናይ መለኽቲ ቀታሊቱ ምኃና ብዘየገድስ መጽረይ ኣፉ ስለ ዝገብሩ ኢዩ።**

እዚ ሓቂ እዚ ኣብ ቅድሜና ኩድም ኢሉ ስለዘሎ ማንም ዝስሕቶ ኣይመስለንን። ኣብዚ እዋን'ዚ ኢሳያስ ዝዘረበ ዘሎ ሓድሽ ነገር ኣይኩንን። ከም ቀደሙ ኢዩ ዝሕሱን ዝሰርቕን ዘሎ። እቲ ፍልልይ ግን ሕጂ ማዕከናት ዓለም ብዝሰፍሐ ደረጃ የቐልሕኦ ምህላወን ኢዩ። ንነብሱ ክምስክረላ ኸሎ ኣይሕሱን'ዩ ኣይሰርቕን'ዩ፡ ኣብ ሂወተይ ምስ ኢትዮጵያ ኣብዚ ሓድነት'ዚ ስለ ዝበጸሕና ከም ሎሚ ተሓጉሰ ኣይፈልጥን ክብል ይስማዕ ኣሎ።

ዘገርም ሓሶትን ናይ ዘረባ ስርቅን ካብዚ ዝዓቢ ዘሎ ኣይመስለንን። እንድሕሪ ኢዚ ኩይኑ ዝለዓለ ሓጎሱ ንበረኻ ወዲእካ ኣንጻር ስርዓታት ኢትዮጵያ ኣንጻር ኣምሓሩ ደም ምፍሳስ ንሓምሳ ዓመት ዝኣክል ክሳዕ ትማሊ መን ገዲዱዎ ኢዩ ከካይዶ ጸኒሑ? ትማሊ ጎበዝ ነይሩ ብሓንቲ ለይቲ ኣሪጉ ሕጂ ከምቲ ዝብሎ ዘሎ ምስ ኣረገ ተረዲኡዎስ፡ መንእሰይ ስለ ዝነበርኩ ካብዘይምፍላጥ ኢዩ ገይረዮ ድዩ ዝብለና ደሎ?

ክሕደትን ሓሶትን ስርቅን ጨካኝነትን ክገብረካ ሽሎ ማዕረ ማዕረኡ ክኣ ክሳዕ ክንደይ ዓሻን ደንቆሮን ከም ዝገብረካ ንዝመሃር ህግደፋዊ ካብ ኢሳያስ ንላዕሊ ዝተገንጸለ መጽሓፍ ኣይረክብን ኢዩ። ግን ሓቁ፡ ንሕና'ውን ንነብስና ካብ ዕሽነትን ድንቁርናን ከነድሕና ኣይክኣልናን፡ ምክንያቱ ዓሻን ደንቆሮን ክመርሓና ሽሎ ኣብ ነንሓድሕድና ብምትሕብባር ልቢ ክንገዝእ ኣይክኣልናን።

ንኣምሓራ ሕጂ ተጣዒሱ ርእሱ ከድንነሎም ከሎ ርእይዎም ዘይፈልጥ ፍጡራት ንመጀመርያ ግዜ ቦኹሪ ዓይኑ ስለ ዝኹኑ ዲዮም? እዚ ኹሉ ማእለያ ዘይብሉ ደም ናይ ኢትዮጵያውያንን ናይ ኤርትራውያንን ክፈስስ ከሎ ግጥምያና ምስ ካብ ሰማይ ዝመጹ ወትሃደራት ድዩ ነይሩ? እዞም ኩሎም ኣሸሓት ተማሪኹም ብዓይኑ ዝረኣዮም ካበይ ሃገር ዝመጹ ኢዮም ነይሮም? ኢሳያስ ብዘይ ሕፍረት ንደቂ ጎንደር ኣይትሓተለይ ብሃሊ ኩይኑ ብድንጋጸ ምጥማት ስኢንዎም ድንን ኢሉ።

ነቶም ኣጸቢቐ ዝፈልጡም ኣብ ትሕቲ መሬት ዝሰፈሩን ፈቐዶ ስደትን ቤት ማእሰርትን ዘለዉ ኤርትራውያን ግን ምልላይ ስኢኑዎም ጓኖት ኩይኖም እታ ርሕርሕትን ደንጋጲትን ልቡ ተሓቢኦ ስሓቕ ተራእዩዎ ኣይከሰርናን ብማለት ከላግጸሎም ኣንቃዕሪሩ። እዚ ፍጥረት'ዚ ናትና ከም ዘይኩነ ባዕሉ ንነብሱ መስኪሩላ ስለ ዘሎ ናብታ ቦትኡ ክኸይድ ከሎ ድሓን ውዓል ከይትምለሰና ምባል ከመይ ጌሩ ይጠፍኣና?

ኢትዮጵያውያን እንዳገረሞም ንረብሕኡም ስለዝኹነ፡ ኣእዛኖም ሓሶት ክሰምዓ ሕራይ ኢሉን ዩኛ ነው ብማለት ኣእዳዎም ኣጣቂዐናሉ፡ ኤርትራውያን ግን ንዓና ሓድሽ ነገር ኩይኑ ክገርመና ይብሉን። ዝበልካ በል፡ ዝገበርካ ግበር ንስኻ ኢኻ ክትቅዩር ክኣ ኣይትኸእልን ኢኻ ክንብል ክንበቅዕ ኣለና።

ንምምዛኑ ዝኣክል ግን ካብዚ ዝዓቢ ሓሶትን ስርቅን ዘሎ ኣይመስለንን። ስለምንታይ ድኣዩ ኢሳያስ ሕጂ ምእንቲ ሓድነት ኢትዮጵያ ማዕረ ሂወተይ ነዛ ውልቀይ ከይተረፈ ክህብ ኢዩ ዝብል ደሎ ምስ እንብል ግን፡ ካልእ ክነብረሉ ዝኸእል ኣማራጺ ስለዘይብሉ ዝተገዝኦ ኣካል ኩይኑ ዝበልዎ ክገብር ስለ ዝተገደደ ኢዩ። ኣይኩነን ኢሳያስ እቲ ድንን ኢሉ ዝጥምቶ ዘሎ ዶ/ኣብይ'ውን ካብኡ ዘይፍለ መጻምድቱ ኣብ ሓንቲ ኣርዑት ተቐሪኖም ክሳይም ኣድኒኖም ዘለዉ ኢዮም።

ኢሳያስ ነመንእሰያትና ብግዱድ ዕስክርና ኣሳቕይዎም፡ ንባዕሉውን ካብ ግዱድ ዕስክርና ክድሕን ከምዘይከኣለ ብጋህዲ ባዕሉ እሺ ጎይታይ ክብል ብጣቕዒት ጎንደር ሸፋፊኑዎ ክሓልፍ ይደሊ'ሎ። ወይ ትጠፍእ ወይ ትእዛዝ ትቕበል'ኮ ኩሉ ግዜ ዝተለጉመ ጠበንጃ ናይ ብዓል ኣመሪካ ኢዩ። እንተ ብዘዕባ ጣቕዒት ግን እዚ ዝረኣናዮ ናይ ጎንደርን ጣቕዒት ኤርትራን ከም ዝፈላለ ኢሳያስን ዶ/ኣብይን ክዝንግዕዎ ዮብሎምን።

እቲ ሕጂ ኤርትራውያን ክንነቕሓሉ ዘለና ንኣእምሮና መጀመርያ ካብ መድያታት ወይ ዜና ማዕከናት ናይ ኢሳያስን ዶ/ኣብይን ነጻ ምግባር ኢዩ። መድያታት ናይ ደሞክራሲያዊ ደምበ ክኣ ብሓቀኛ ጋዜጠኛታት ክስሉና እንተድኣ ኸኢላን ካብ ዝፍንውኡ ሓቀኛ ፈንወ ዜናታት ተመጊብና ክለሳ ሓሳባዊ ትሕዝቶና ከነማዕብል ንኸእል ኢና። ብድሕሪኡ ብሃሰሰ ላብም ዘይኮነስ ብኣፍልጦ ብሩህ መንገዲ ቀይስና ክንቃለስ ክንበቅዕ ኢና። ሓይ ካብቲ ደምበርበር ናይ ደምበ ተቐውሞ ንዲር ክለሳ ሓሳባዊ ትሕዝቶ ካብ ዘይምውናን ናብ ናይ ተግባር መምርሒ ክንሰጋገር ዘይምኽኣልና ኢዩ።

ጋዜጠኛታትና ንመድያታቶም ወይ ናይ ዜና ማዕከናቶም ክጥቀሙለን ከለዉ ምጽልላም ዘይኮነስ ምትሕብባር እንተ ኣርእዮም ናይ ንቕሓት መስመር ንህዝቢ ክኸፍትሉ ይኸእሉ ኢዮም። ጋዜጠኛታትን መድያታትን ኣብዚ እዋን ቃልሲ ጥራይ ዘይኮነ ብዝያዳ ኣብ መጻኢት ኤርትራ ንዘልኣለም ናይ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ዕቕራት ሓይሊ ህዝቢ ኢዮን። ሕጂ'ውን ኣብዚ እዋን'ዚ ጋዜጠኛታት መድያታት መጻኢ መደብ ናይ ብዓል ኢሳያስ ኣርቂቕካ ንምፍታሽ ካብ ጽሓፍትን መደርትን ክኢላታት ዝተመርጸ (selectively) ትሕዝቶታት ኣኪበን ጉዳ ከምዝወጽእ ብምግባር ህዝቢ ንነቅሕ ግዲኣን ከዕዝዞ ይግባእ። ሎሚ ከምቲ ናይ ሜዳ እንዳኸዱ ዝምህሩ ካድራት የብልናን። ካድራትናን መማህራንናን ብምዕቡል ኣሰራርሕኦም ጋዜጠኛታትን መድያታትን ኢዮም።

ኢሳያስ ሎሚ ምስ ኢትዮጵያ ይድምረና ስለዘሎ ጥራይ ኣይኮነን ኣሸነይ በሌ ክብል ዝኸኣለ፡ ከነስተውዕል እንተኸኢልና ንመዓስከር ናይ ውግእ ክንከውን የዳልወና ስለ ዘሎን ብውግእ ክነብር ክኣ እታ ሓንቲ ዝፈትዋ ሕልሙ ስለዝረኸባ ኢዩ። ሕጂ'ውን ንመንእሰያት ኤርትራ ንነጻነት ዘፍሰስናዮ ደምና ከይነቕጸ ኣብ ደይምልክተና ውግእ ኣንጻር ጎረብብትና ከም ብዓል የመናውያን ክነቕሑቶም ይዳሎ ኣሎ። ካብ ሓሶትን ስርቅን ድኣ ዘይላቕቕ ኩይኑ'ምበር ኢሳያስ ብዝያዳ ከም ሎሚ ተሓጉሰ ኣይፈልጥን ምባሉ፡ እዚ ሽታ ናይ ኩናት ኢዩ። **መለኽቲ ትኪ ናይ ጠያይት እንድሕሪ ዘይረኣዩ ድቃስ ኣይወስዶምን ኢዩ።**

እንተኹን ግን! እመኑ ሕጂ'ውን ክለሳ ሓሳብ ንሓፋሽ ምስ ሓቕፈት ነገራዊ ሓይሊ ትኸውን ዝብል ጥቕሲ ዋዘ ጌርና ክንርእያ የብልናን፡ ምክንያቱ እታ ንሓፋሽ እትሓቑፍ ክለሳ ሓሳብ (ፖለቲካዊ ትምህርቲ) ንመለኽቲ ንተበለጽቲ ንወረርቲ ኣይትጸዓደሎምን ጥራይ ዘይኮነስ ስንቂ ተቐለስቲ ኩይና ሰራውሮም ስለ እትምንቑሶ ከም ቑርን ኣስሓይታን ይፈርሁዋ። ስለ'ዚ ኢዩ ኢሳያስ ነቲ ዝነበረ ፖለቲካዊ ትምህርቲ ካብ ህዝባዊ ግንባር ከም ዝርሕቕ ጌሩ ንዲሞክራሲ ዳሕራይ ነርክበሉ ብማለት ብናይ ሓሶት መብጽዓ ንተቐለስትን ህዝብን ኣዘንጊዑ ኣብዚ ሕጂ በዲሑዎ ደሎ ደረጃ ክበጽሕ ዝኸኣለ። እታ ደሞክራሲያዊ ጩራ ረኺባ ታተ ክትብል ዝጀመረት ኢትዮጵያ ንኢሳያስ ተመስገን ኣምላኽ እዚኣ ዘርኣኻኒ ተብሎ ዘላ ክንድዚ ስርቅን ሓሶትን እንዳተሰምዐ ስቕ ኢልካ ዝሕለፍ ዘሎ'ውን ፖለቲካዊ ዕጥቂ ስለዘየለ ኢዩ። ብዝተረፈ ኢሳያስ ንነብሱን ንኤርትራን ዘይኮነ ንኢትዮጵያ ክዕንቅፋን እግሪ ከምዘይትተክል ክገብራን

እንተዘይከውይኑ ዝገብረላ የብሉን። ኢትዮጵያ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ካብ ውግእ ዘጥፍኦም ምበር ዝረኸበቶ ከምዘየለ እንዳፈለጡ ብዓል ዶ/ኣብይ እንደገና ናብ ሲኦል ይመርሕዎ ኣለዉ። “**ኣመል ምስ መግነዝ**” ናይ ኢሳያስ ከምቲ ዝስሕቆ ዘሎ ይመስሎም ኣሎ።

“ምክረው-ምክረው፡ እምቢ ካለ መክራ ይምክሮው” ምኽሮ-ምኽሮ፡ እምቢ እንተድኣ ኢሉ መክራ ይምክሮ ዝብሉዎ ምስላ ኣምሓራ ንኢሳያስን ነቲ ደኒኑ ዝርእዮ ዘሎ መማኸርቱን ናይ ውድቀት ዲፕሎማ ዝረኸቡላ ምስላ ክትከውን ኢያ። እዚ ዝግበር ደሎ ፖለቲካዊ ጥንቃቄ ዘይብሉ ቍጠባውን ወተሃደራውን ገልጠምጠምን ጸደፍደፍን ንኢትዮጵያ ጥራይ ዘይከውን ነቲ ኹሉ ከባቢ ኣብ ነውጺ ከእትውዎ ስለዝኹነ፡ ንሕና ኤርትራውያን ብቐራጽነት ካብ ዕላማና ነቕ ክንብል የብልናን።

ኢሳያስ ምስ እዚ ኹሉ ግፍዕታቱን ጸረ መሰል ህዝቢ ምኽኑን ብዘይካ ቤት ማእሰርቲ ሓንቲ ድኪን ክኸፍት ዘይክኣለ፡ ኣቐዲሙ ንትግራይን ሓንቲ ጥሓኒት ዘይብሎም ኢሉ ዘለግጽ ዝነበረ፡ ኣባል ሰብኣዊ መሰላት ከውይኑ ጥራይ ዘይከውን ሕጂ ክኣ ማዕቀብ ተላዒሉሉ ናይ ስዑድያ ወርቂ ማዕተብ ክሸልምዎ ጸኒሖም እንደገና ናይ ሕቡራት ምንግስታት ካባ ይኸድንዎ ኣለዉ። በዚ መንገዲ እዚ ሕቡራት መንስታት መዓስከር ናይ ሕቡራት መለኸቲ ምኽኒውን ብተደጋጋሚ ኣብ ታሪኽ ይረጋገጽ ኣሎ።

“ክንደይ ዓቕብ ዘይጠረጠት ኣድጊ” ንዓና ኤርትራውያን ንኢሳያስ ዝሰለሙ ይሰልምዎ፡ ዝኸደኑ ይኸደኑዎ መለሳ ዝህበና ኣይከውን። እንድሕሪ ኤርትራ ኣካል ኢትዮጵያ ከውይኑ ንኢትዮጵያ ክኣ እንተደልዎም የውርዱላን የደይቡላን እምበር ምስ ሓንቲ ክፍለ ሃግር እንታይ ዘዛርብ ኣለዎም። ህልም ዝበለ ስርቅን ሓሶትን ዝኣረገ ሸጣራ ኣብ ሓድሽ ክፍለ ዘመን ክድገም ከሎ ጥራይ ኢዩ ዘረድኣና። ዕለምኡ ክኣ ንኤርትራ ሃገር ዝብል ሳጓ ሂብካ ዕላዊት ምዓርፎ ናይ መሳርያታትን መዓስከር ወረራን ጌርካ ኣብቲ ዘይድለ ውግኣቶም ኣቋራጭ መንገዲ ምንዳይ ኢዩ።

እዚ ተመኩሮ’ዚ ብግዜ ሃይለስላሴ ዝሓለፍናዮ ስለዝኹነ ንመደበር ናይ ኣመሪካ ከም ብዓል ዓሻ ጎልጎል ኣብ ኣባርዳእ ዝነበረ፡ ከም ብዓል ረድዮ ማሪያዮ ከምኡ ድማ ከም ብዓል ካኛው ስተሽን ጥራይ ኢዩ ዘዘኸኸረካ። ሕጂ ግን ብዝያዳ ምስቲ ተቐይሩ ደሎ ኩነታት ማእከላይ ምብራቕ መንእሰያት ኤርትራ ተበገሱ ናይ ኢትዮጵያ ነገር ተሪፉ ኢዩ ንዑናይ ናብ ከም ብዓል የመን ምእንታና ሂወትኩም ኣጥፍኡ ተወሲኹዎ ኣሎ። ስለ’ዚ ኤርትራውያን ኩነታት ኣጸቢቐ በሪሁልና ስለዘሎ ብዘይ ፖለቲካዊ ዕጥቅን ጥንቃቄን ክንቃለስ ከምዘይንኸእል ክንፈልጥ ስለዘድልዮና ብፖለቲካዊ ኣፍልጦ ክንቃለስ ከድልዮና ኢዩ።

ብመንጽር ፖለቲካዊ ጥንቃቄ ክንርእዮ ከለና ኩነታት ተቐይሩ ኣሎ። ኣብ ኢትዮጵያ ከንና ክንዛረብን ክንቃለስን ምጥዓም እንዳሰኣናና ቦታ ናይ ተቐውምቲ ብናይ ሓደገኛ ትካላት እንዳተተክኣ ይኸይድ ምህላዉ ከነስተውዕል ይግብኣና። ኣብዚ እዋን’ዚ ገለ ሓደጋ እንተድኣ

አጋጣሚና ክገርመና የብሉን። ምክንያቱ ሳዕቤን ዘለቅለቅ ዝበለ ፖለቲካዊ አፍልጦ ብምኳኑ ኢዩ። ንሱ ክኣ ኢዩ ሓደ ካብቲ ብኸለሳ ሓሳብ ሃብቲምና ብፖለቲካዊ ጥንቃቄ ፖለቲካዊ ዕጥቂ ወኒንና ክንቃለስ የድልየና ዘብለኒ ዘሎ። **ገይም ኦቨር ናይ ኢሳያስ ሎሚ ካብ ወያነ ንላዕሊ ንደምበ ተቓውሞ ኢያ ትምልከት።** ብርጅይቶይ እትዮጲያ በዚ ዝኸይድ ዘሎ ኩነታት ውሕስነት ሂወት ናይ ተቓለስቲ ስለዘይብላ ምስ ታሪኽ ኣተሓሒዝና ክንመዝና ከድልያና ኢዩ። **“ያል ጠረጠረ ተመነጠረ”** ዘይጠርጠረ ተመንጠለ ብማለት ከነመሳስሎ ንክእል ኢና።

“ከም ቀደም ይመስለክን ውሕጅ ይወስደክን” ዝተመሰለ ብኹነታት ኢዩ። ኢሳያስ ኢትዮጲያ ካብ ዓንደረ ኣሰራርሓ ኢሳያስ ክንርስዕ የብልናን። ተረኽቦታት ናይ ብዓል ወዲ ጆርጅ ብዓል ረዘነ ብዓል ወዲ ዘርኣ እንድሕሪ ንርስዕ ኩንና ንኢሳያስ ንጸርፎ ጥራይ እምበር ኣይንፈልጦን ኢና ማለት ኢዩ። ኢሳያስ ንሱዳን’ውን ምስተቐጻጸራ እንታይ ከም እተረኽበ ክንዝክር ይግብኣና። እዞም ኩሎም ኣርካናትን መራሕትን ንፋስ ኣይኩነን ኣውዲቑዎም። ኢሳያስ ከም ሎሚ ተሓጉሰ ኣይፈልጥን ኢዩ ምባሉ ብዙሕ ነጥብታት ዘጠቓለለ ስለዝኹነ ሓደ ካብኡ ናይ ምቕንጻል ኣመሉ ንምትግባር ዕድል ተኸፊቱሉ ስለዘሎ ኢዩ።

ኢሳያስ ኣሪገ እንተበለ ሓቂ ክመስለና የብሉን። ሰይጣን ኣይኣርግን ኢዩ። መለኽቲ ክኣ ሰይጣውንቲ ስለ ዝኹኑ ክሳብ ዝቕበሩ ኣይኣርጉን ኢዮም። ስለዚ ኣብ ኢትዮጲያ ኢትዮጲያውያን እንዳተቐፈዱን እንዳተቐትሉን ከለዉ ኤርትራውያን ድላዮም ክዘረቡን ክቃለሱን ኢልካ ምሕሳብ፡ ኣነ ነዚ ዝገልጽ ናይ ዕሽነት ቃል የብለይን። ድሕሪ ደጊም ከምቲ ናይ ዝሓለፈ ኣብ ኢትዮጲያ ኩይነ ብግህይ ኣንጻር ስርዓት ኢሳያስን ስርዓት ዶ/ኣብይን ክቃለስ ኢዩ ዝብል ውድብ ይኹን ውልቀ-ሰብ **“እዛ ብርኩታ ኣብ ውሽጣ እምኒ ኣላታ”** ከም ማለት ኢዩ ዝቐጽሮ። ወይ **“ጸላኢኻ”** ብዙሕ ኣይጸልኣካን ኢዩ፡ ወይ ክኣ ኩሉ ይትረፈኒ ኢልካ ኣላሽ ኢልካ ኣላሽ ማለ’ዩ።

ተቓላሳይ ጥንቁቅ እንተዘይኩይኑ ንነብሱ ጥራይ ዘይኩነስ ንህዝቡ ኢዩ ዝብድል። ብርጅይቶይ ኣብዚ ዘለናዮ ዘበን ካብ ዝኹነት ሃገር ክንረኽቦ እንደሊ ሓበሬታ፡ ኣሰራርሓን ጥበብን ማለት ውደባን እንድሕሪ ክኢልናዮ ወይ ንፈልጥ እንተኹንና መንገድታት ኣይስኣንን ኢዩ። ዓለም ኣብ ገሎባላዊ ሰኪዐት (net working) ኣትያ ስለዘላ ቃልስና ክኣ መታን ከይንኸስር ብፖለቲካዊ ክለሳ ሓሳብ ተሰንዩ ኣብ ሰኪዐት ናይ ፖለቲካዊ ጥንቃቄ ኣትዩ ከም ዝሰላሰል ክኸውን ኣለዎ። ሰናይ ቅነ፡-

ረድኢ ክፍለ (በሻይ)